

Warszawa, 28 lutego 2025

Do: Ministerstwo Klimatu i Środowiska
Departament Prawny

Szanowni Państwo,

W związku z konsultacjami projektu z dnia 6 lutego 2025 r. ustawy o zmianie ustawy o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych oraz niektórych innych ustaw (nr RCL UD162) Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju pragnie zgłosić swoje uwagi do części ustawy dotyczącej obszarów przyspieszonego rozwoju instalacji odnawialnego źródła energii.

Zaprojektowane przepisy uważamy za krok w dobrym kierunku, aby osiągnąć przyspieszenie rozwoju odnawialnych źródeł energii w Polsce. Zauważamy jednak szereg mankamentów proponowanego rozwiązania, które będą hamowały proces wyznaczania obszarów przyspieszonego rozwoju. Ubolewamy także, iż łącznie z projektem ustawy nie przedstawiono projektu przepisów wdrażających, tj. projektu rozporządzenia, opisującego sposób przygotowania projektu planu obszarów OZE w części tekstowej i graficznej, a zwłaszcza iż nie przedstawiono przepisów, które faktycznie przyspieszą wydawanie pozwoleń dla instalacji odnawialnych źródeł energii wewnątrz wyznaczonych obszarów.

Oto uwagi, o których uwzględnienie prosimy:

1. Na wstępie pragniemy zauważyć, że wyznaczanie obszarów przyspieszonego rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii zostało ograniczone w proponowanym art. 160f ustawy o odnawialnych źródłach energii tylko do terenów położonych w granicach obszarów uwzględnionych na mapach potencjału odnawialnego źródła energii, które objęte są miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego umożliwiającym lokalizację danego rodzaju instalacji odnawialnego źródła energii. Należy zwrócić uwagę, iż oznacza to, że obszary przyspieszonego rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii będą mogły być wyznaczane tylko na terenach, które przeszły procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w ramach przygotowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, gdyż taka procedura jest przy tworzeniu MPZP wymagana. W związku z tym w ramach proponowanego procesu przygotowania planów obszarów OZE, strategiczna ocena oddziaływania na środowisko będzie dla tych terenów przeprowadzana powtórnie. Powstaje zatem wątpliwość czy proponowane przepisy spełniają kryteria efektywności działania administracji publicznej. **W tym kontekście proponujemy, aby po uchwaleniu przez organy województwa pierwszego planu obszarów OZE do 21 lutego 2026 roku, każdy nowy obszar zawarty w uchwalonym przez gminę miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego umożliwiającym lokalizację danego rozwoju instalacji odnawialnego źródła energii i zawierający tereny położone w granicach obszarów uwzględnionych na mapach potencjału odnawialnego źródła energii był automatycznie włączany do planu obszarów OZE bez konieczności podejmowania osobnej uchwały przez organy województwa w zakresie zmiany planu obszarów OZE.**

Być może takie rozwiązanie wymaga nieznaczących zmian w procesie tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, aby np. lepiej uwzględnić rolę organów województwa w tworzeniu takich planów (opiniowanie), uwzględnić treść wymaganą od planów obszarów OZE (proponowany art. 160f, ust. 5) lub uszczelnić wymagania w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla takich planów (zwiększenie wymagań dla oceny w zakresie wpływu OZE na środowisko). Jednak proponowane przez nas rozwiązanie znacznie ułatwi i skróci czas tworzenia obszarów przyspieszonego rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii oraz odciążą administrację ochrony środowiska od podwójnych procedur dla tych samych obszarów oraz organy województwa od konieczności ciągłej akceptacji poprzez głosowanie zmian uchwalonych planów w wyniku napływających od gmin informacji o uchwalaniu nowych miejscowych planów zagospodarowania spełniających kryteria z art. 160f. Nawet jeśli zaproponowane przez nas rozwiązanie nie zostanie zaakceptowane przez Państwa jako możliwe do uchwalenia na poziomie krajowym, uważamy, że należy umożliwić w ustawie podjęcie tego typu rozwiązania przez poszczególne województwa w uchwałach ustanawiających plany obszarów OZE.

2. Zwracamy uwagę, że proponowany art. 160g ustawy o OZE mówi o tym, iż organy województwa mogą sporządzać „plany obszarów OZE”, tymczasem art. 15 ustawy wprowadzającej te przepisy mówi, iż „organy samorządu województwa sporządzą plany obszarów OZE do dnia 21 lutego 2026 roku”. Występuje niespójność pomiędzy tymi zapisami ustawy, gdyż jeden z zapisów mówi o dowolności, a drugi o obowiązku uchwalenia planów obszarów OZE. Jak sądzimy brzmienie proponowanego art. 160g należy poprawić w następujący sposób „Organy samorządu województwa mogą sporządzać plany obszarów przyspieszonego rozwoju instalacji odnawianego źródła energii [i dalej bez zmian]”. Proponujemy taką zmianę w projekcie omawianej ustawy.
3. Jak napisano w propozycji art. 160h ustawy o odnawialnych źródłach energii „marszałek województwa sporządza projekt planu obszarów OZE wraz ze strategiczną oceną oddziaływania na środowisko”. Zwracamy uwagę, iż coraz powszechniejszą praktyką jest zlecenie przygotowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko tym samym wykonawcom, którzy wykonują dokument oceniany. Oceniamy takie działania negatywnie, gdyż wykonanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko powinno być opinią niezależną od zespołu przygotowującego dokument oceniany, aby zachować wystarczającą obiektywność procesu oceny, a także uniknąć konfliktu interesów. Konflikt ten polega na tym, iż zespół przygotowujący dokument główny ocenia w takim przypadku swoją własną pracę. **Dlatego postulujemy, aby w ustawie dodać zapis, iż „Marszałek nie może powierzyć sporządzenia projektu planu obszarów OZE oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko tego planu temu samemu zespołowi lub wykonawcy”.** Proponujemy, aby systemowo wprowadzić bardziej ogólny zapis tego typu do udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udział społeczeństwa w ochronie środowiska oraz oceny oddziaływania na środowisko w Dziale IV, który mógłby brzmieć następująco: „Nie wolno powierzyć sporządzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko temu samemu zespołowi lub wykonawcy, którzy sporządził dokument wymagający oceny.”

4. Wnioskujemy, aby ustawa wyraźnie umożliwiała tworzenie planów obszarów OZE uwzględniających jednocześnie różne rodzaje źródeł energii wymienione w proponowanym art. 160e ustawy o odnawialnych źródłach energii - łącznie. Obecny projekt ustawy nie doprecyzowuje tej kwestii tymczasem sporządzenie jednego planu będzie korzystne w punktu widzenia efektywności procesu oraz umożliwi lepszy pogląd na konieczność rozwoju infrastruktury dla przedsiębiorstw zarządzających sieciami elektroenergetycznymi, w szczególności w zakresie tworzenia oferty typu cable pooling. Podobnie proponowany art. 160e powinien naszym zdaniem wymagać sporządzenia także mapy potencjału OZE łączącej wszystkie rodzaje źródeł energii.

5. W związku z proponowaną nowelizacją przepisów ustawy Prawo Energetyczne w art. 4 ustawy zwracamy uwagę, że zmiany w tej ustawie powinny także dotyczyć uwzględnienia obszarów przyspieszonego rozwoju odnawialnych źródeł energii w planowaniu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na poziomie gmin. Proponujemy zmianę zapisów art. 19, ust 5 ustawy na następujący: „Projekt założeń podlega opiniowaniu przez samorząd województwa w zakresie koordynacji współpracy z innymi gminami, zgodności z „planem obszarów OZE” oraz w zakresie zgodności z polityką energetyczną państwa.”

Z poważaniem,
Dr Wojciech Szymalski, prezes Fundacji InE

PREZES
dr Wojciech Szymalski